

## **Introduksjon**

Triolab arbeider for en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø. "Bærekraftig forretningspraksis (CoC)", inkludert prinsipper for bærekraftig forretningspraksis, skisserer minimumskrav og forventninger for alle våre partnere. Den danner grunnlaget for vårt bærekraftsarbeid. Triolab eies av Addlife (Nasdaq Stockholm) og består av fem uavhengige selskaper i Norge, Sverige, Danmark, Finland og Baltikum.

FNs bærekraftsmål er verdens felles handlingsplan slik at dagens generasjoner skal få dekket sine behov uten å ødelegge mulighetene for at fremtidige generasjoner skal få dekket sine. Triolab jobber aktivt med relevante bærekraftsmål og har implementert målene i selskapets bærekraftstrategi.

Når det brukes i dette dokumentet, refererer "Partner" til alle forretningspartnere og leverandører av produkter og tjenester til og fra Triolab, uavhengig av hvor organisasjonen er lokalisert.

## **Krav – egen virksomhet – Triolab AS**

Triolab AS erkjenner at vår forretningspraksis potensielt kan ha negativ innvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Samtidig ser vi potensialet for å bidra til positiv utvikling i leverandørkjeden. Med dette i tankene har vi satt sammen følgende prinsipper og kriterier som styrer vår egen virksomhet:

### **Aktsomhetsvurdering**

Triolab gjennomfører aktsomhetsvurdering for bærekraftig forretningspraksis. Dette innebærer; gjennomføre risikovurderinger for å identifisere potensiell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø og for å stoppe, forhindre og redusere slik påvirkning. Tiltakene som settes i gang må overvåkes og deres effekt evalueres og kommuniseres til de som er berørt. Der våre aktiviteter forårsaker eller bidrar til en negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø, må vi stoppe denne aktiviteten, og vi vil søke å gjenopprette skaden. Der Partneren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden, er Partneren også ansvarlig for gjenoppretting.

### **Ansvarlig innkjøpspraksis**

Triolab søker å forbedre vår egen policy og praksis, og å styrke vår innkjøpspraksis. Triolab skal tilpasse vår innkjøpspraksis for å styrke, og ikke undergrave, våre Partneres evne til å levere på våre krav knyttet til mennesker, samfunn og miljø.

### **Partnerutvikling og partnerskap**

I dialog med våre Partnere vil vi støtte dem i å overholde retningslinjene våre, og levere på våre krav knyttet til mennesker, samfunn og miljø; Prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (CoC).

Triolab skal tilstrebe langsiktige partnerrelasjoner med Partnere som viser godt samarbeid, særlig vilje og evne til å arbeide med positiv utvikling i leverandørkjeden.

### **Korrupsjon**

Verken Triolab eller noen av dets ansatte skal noen gang tilby eller akseptere ulovlige pengegaver, eller noen annen form for godtgjørelse, for å oppnå forretningsrelaterte eller private fordeler, eller til fordel for deres kunder eller Partnere.

### **Boikotter**

Triolab og Partnere skal unngå samarbeid som opererer i land som er underlagt internasjonal handelsboikott av FN eller Triolab sine nasjonale myndigheter.

**Krav – forhold i leverandørkjeden**

Triolab bygger forretningsrelasjoner gjennom integritet og åpenhet, og med nulltoleranse for atferd som ikke er i samsvar med våre retningslinjer. Vi forventer at våre Partnere og deres underleverandører opererer i full overensstemmelse med retningslinjene våre, som dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidsrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø. Disse retningslinjene bygger på internasjonalt anerkjente standarder for å fremme sosialt- og miljømessig ansvar.

Ansaret som kan forventes av våre Partnere er som følger:

- Utføre alle nødvendige tiltak for å sikre overholdelse av disse retningslinjene, og prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (CoC), uten unødig forsinkelse.
- Aktsomhetsvurderinger: Gjennomfør aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis. Dette innebærer; gjennomføre risikovurderinger for å identifisere potensiell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø og for å stoppe, forhindre og redusere slik påvirkning. Tiltakene som settes inn må overvåkes og effekten vurderes. Tiltakene som tas må kommuniseres til de som er berørt av Partnerens handlinger. Hvis Partneren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden, er de ansvarlige for gjenoppretting.
- Vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring for mennesker, samfunn og miljø gjennom samarbeid.
- På forespørsel fra Triolab kunne dokumentere hvordan de, og potensielle underleverandører, jobber for å følge retningslinjene.

Dersom Partneren etter flere henvendelser fra Triolab ikke viser vilje eller evne til å følge retningslinjene for Partnere, kan kontrakten heves.

**Prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (Code of Conduct)**

Triolab er en del av AddLife, som har undertegnet FNs Global Compact. Dette betyr at Triolab aktivt støtter menneskerettigheter og driver virksomhet på en måte som er sosialt bærekraftig i samsvar med disse prinsippene.. Triolab og AddLife krever at alle Partnere, inkludert underleverandører, følger og lever opp til alle gjeldende lover, forskrifter og internasjonale standarder knyttet til arbeidspraksis og beskyttelse av menneskerettigheter. Disse prinsippene for bærekraftig forretningspraksis er basert på FN- og ILO-konvensjoner, og lovgivningen på produksjonsstedet skal respekteres. Der nasjonale lover og forskrifter omhandler de samme temaene som disse retningslinjene, skal de strengeste gjelde.

**1. Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO konvensjon nr. 29 og 105)**

- 1.1. Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.
- 1.2. Arbeidere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal fritt kunne avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

**2. Fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO konvensjon nr. 87, 98, 135 og 154)**

- 2.1. Arbeidere skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.
- 2.2. Fagforeningsrepresentanter skal ikke diskrimineres eller hindres i å utføre sitt fagforeningsarbeid.
- 2.3. Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

**3. Barnarbeid (FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146)**

3.1. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med

i) nasjonal minstealder for ansettelse, eller

ii) minstealder for obligatorisk skolegang,

med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.

3.2. Nyrekruttering av barnarbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted.

3.3. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.

3.4. Det skal etableres handlingsplaner for snarlig utfasing av barnarbeid som er i strid med ILO-konvensjonene 138 og 182. Handlingsplanene skal dokumenteres og kommuniseres til relevant personale og andre interessenter. Det skal legges til rette for støtteordninger hvor barn gis mulighet til utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

**4. Diskriminering (ILO konvensjon nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon)**

4.1. Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.

4.2. Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd, og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV-smittet.

**5. Brutal behandling (Menneskerettighetserklæringen/UDHR)**

5.1. Fysisk mishandling eller avstraffelse, eller trussel om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser.

**6. Helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)**

6.1. Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.

6.2. Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.

6.3. Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.

6.4. Hvis arbeidsgiver tilbyr losji, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

**7. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)**

7.1. Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale

minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.

7.2. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.

7.3. Fratrekk i lønn som disiplinærreaksjon tillates ikke.

**8. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)**

8.1. Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.

8.2. Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager.

8.3. Overtid skal være begrenset og frivillig. anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.

8.4. Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 8.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

9.1. Forpliktelser overfor arbeidere, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelser skal ikke omgå gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.

9.2. Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.

9.3. Lærlingeprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

**10. Marginaliserte befolkningsgrupper (FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, art. 1 og 2)**

10.1. Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for urfolk eller andre marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.

**11. Miljø**

11.1. Negativ miljøpåvirkning skal reduseres i hele verdikjeden. I tråd med føre var-prinsippet skal det gjennomføres tiltak for kontinuerlig å minimere utslipp av klimagasser og lokal forurensing, bruk av skadelige kjemikalier, sprøytemidler og for å sikre bærekraftig ressursuttak og forvaltning av vann, hav, skog og land, og bevaring av biologisk mangfold.

11.2. Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.

**12. Korrupsjon**

12.1. Alle former for bestikkelser er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner.

**13. Dyrevelferd**

13.1. Dyrevelferd skal respekteres. Tiltak bør iverksettes for å minimere negativ påvirkning på produksjonsdyrs og arbeidsdyrs velferd.

13.2. Nasjonal og internasjonal dyrevelferdslovgivning og -reguleringer skal overholdes.